Hippatia d'Alexandria - Donae universalis

Autor:
Data de publicació: 30-04-2011

Hipatia ?[a] (??????: Alexandria , 355 o 370 - ibíd. , Març de 415 o 416 [1]) va ser una filòsofa i mestra neoplatònica grega, natural d'Egipte, [2] que va destacar en els camps de les matemàtiques i l'astronomia, [3] membre i cap de la Escola neoplatònica d'Alexandria al començament de segle V. Seguidora de Plotí , va conrear els estudis lògics i les ciències exactes, portant una vida ascètica. Va educar a una selecta escola d'aristòcrates cristians i pagans que van ocupar alts càrrecs, entre els quals sobresurten el bisbe Sinesio de Cirene -que va mantenir una important correspondència amb ella-, Hesiquio d'Alexandria i Orestes , prefecte d'Egipte en el moment de la seva mort.

Hipatia

Detall identificat amb Hipatia a l'Escola d'Atenes de Rafael Sanzio.

Informació personal

Nom en grec antic
??????

Naixement
c. 360
Alexandria (Egipte))

Mort
Març 415

Alexandria (Egipte)

Causa de mort
Skinning (A prop de Skinning

Família

Pare
Teo d'Alexandria

Educació

Estudiant de
Hierocles d'Alexandria

Informació professional

Ocupació
Matemàtiques, filòsof, astrònom, escriptor i inventor

Zona
Astronomia, matemàtiques, mecànica i filosofia

Moviment
El neoplatonisme

[edita les dades a Wikidata]

Hipatia ?[a] (??????: Alexandria , 355 o 370 - ibíd. , Març de 415 o 416 [1]) va ser una filòsofa i mestra neoplatònica grega, natural d'Egipte, [2] que va destacar en els camps de les matemàtiques i l'astronomia, [3] membre i cap de la Escola neoplatònica d'Alexandria al començament de segle V. Seguidora de Plotí , va conrear els estudis lògics i les ciències exactes, portant una vida ascètica. Va educar a una selecta escola d'aristòcrates cristians i pagans que van ocupar alts càrrecs, entre els quals sobresurten el bisbe Sinesio de Cirene -que va mantenir una important correspondència amb ella-, Hesiquio d'Alexandria i Orestes , prefecte d'Egipte en el moment de la seva mort.

Filla i deixebla de l'astrònom Teó , Hipatia va ser una de les primeres dones matemàtiques de la història. [4] Va escriure sobre geometria , àlgebra i astronomia , va millorar el disseny dels primitius astrolabis -instruments per determinar les posicions de les estrelles sobre la volta del cel - i va inventar un densímetre , per això està considerada com una pionera en la història de les dones en la ciència . [5]

Hipatia va ser assassinada als 45 o 60 anys (depenent de quina sigui la seva data correcta de naixement), linxada per una torba de cristians . La motivació dels assassins i la seva vinculació o no amb l'autoritat eclesiàstica ha estat objecte de molts debats. L'assassinat es va produir en el marc de l'hostilitat cristiana contra el declinant paganisme i les lluites polítiques entre les diferents faccions de l'Església, el patriarcat alexandrí i el poder imperial , representat a Egipte pel prefecte Orestes, exalumne de la filòsofa. Sòcrates Escolàstic , el historiadormés proper als fets, afirma que la mort d'Hipatia va ser causa de «no poc oprobi» per al patriarca Ciril i l'església d'Alexandria, [6] i fonts posteriors, tant paganes com cristianes, li atribueixen directament el crim, per el que molts historiadors consideren provada o molt probable la implicació de Ciril, si bé el debat a l'respecte segueix obert. [7]

El seu caràcter singular de dona lliurada a l' pensament i la ensenyament en plena tardoantigüedad , la seva fidelitat a l'paganisme en el moment d'auge de l' catolicisme teodosiano com a nova religió de l'Estat romà, i la seva mort a mans de cristians li han conferit gran fama. La figura d'Hipatia s'ha convertit en un veritable mite : des de l'època de la Il·lustració es la presenta com a una « màrtir de la ciència » i símbol de la fi de la pensada clàssic davant l'avanç de l'cristianisme. [8]No obstant això, en l'actualitat es destaca que el seu assassinat va ser un cas excepcional i que, de fet, l'escola neoplatònica alexandrina, progressivament cristianitzada, va florir fins ple segle VII . [9]

Per la seva banda, els moviments feministes l'han reivindicat com a paradigma de dona alliberada, fins i tot sexualment, [10] tot i que, segons la Suda , va estar casada amb un altre filòsof -anomenat Isidoro- i es va mantenir verge. [11] També se l'ha associat amb la Biblioteca d'Alexandria , tot i que no hi ha cap referència que vinculi ambdues: es creu

que la Gran Biblioteca ptolemaica va desaparèixer en un moment incert de l' segle III , o potser de l' IV , i la seva successora , la Biblioteca-filla de l' Serapeu , va ser espoliada en 391 .

Biografia

Joventut

Hi havia una dona a Alexandria que es deia Hipàtia, filla de el filòsof Teó, que va aconseguir tals coneixements en literatura i ciència, que va sobrepassar en molt a tots els filòsofs del seu propi temps. Havent passat a l'escola de Plató i Plotí , explicava els principis de la filosofia als seus oients, molts dels quals venien de lluny per rebre la seva instrucció.- Sòcrates Escolàstic . [12]

Hipatia va néixer a Alexandria , capital de la diòcesi romana d'Egipte , a mitjans de segle IV, a 370 , segons algunes referències, i en 355 , a el dir d'altres. Però atès que el seu deixeble Sinesio de Cirene va néixer al voltant de 375 , aquesta última data sembla la més correcta. El seu pare va ser Teó d'Alexandria , un cèlebre matemàtic i astrònom, molt apreciat pels seus contemporanis, que probablement va haver de treballar i fer classes a la Biblioteca de l'Serapeu, Successora de la llegendària Gran Biblioteca ptolemaica. Hipatia, per la seva banda, es va educar en un ambient acadèmic i culte, dominat per l'escola neoplatònica alexandrina, i va aprendre matemàtiques i astronomia del seu pare, qui a més li va transmetre la seva passió per la recerca del desconegut.

Segons el filòsof pagà de segle VI Damascio , la mestra alexandrina era «de naturalesa més noble que el seu pare, [i] no es va conformar amb el saber que ve de les ciències matemàtiques, en les que havia estat introduïda per ell, sinó que es dedicar a les altres ciències filosòfiques amb molta entrega ». Hipatia va aprendre també sobre la història de les diferents religions que es coneixien en aquell temps, sobre oratòria , sobre el pensament dels filòsofs i sobre els principis de l'ensenyament. Va viatjar a Atenes ia Roma , sempre amb el mateix afany d'aprendre i d'ensenyar. [13]Damascio afirmava que «a més d'aconseguir el grau més alt de la virtut pràctica en l'art d'ensenyar, era justa i sàvia, i es va mantenir tota la vida verge », dada confirmada per la Sua , un enciclopèdia bizantina de segle XI, que però afegeix que va ser «esposa d'Isidor el Filòsof». [11] El mateix Damascio refereix una anècdota que il·lustra l'actitud d'Hipatia davant el sexe: quan un deixeble li va confessar que estava enamorat d'ella, la filòsofa li va llançar un drap tacat amb la seva sang menstrual, etzibant-li: «D'això estàs enamorat , i no té res de bonic ». [14]

Donat el seu tracte amb cristians, i la tolerància de les autoritats religioses alexandrines cap a les activitats de la filòsofa, no sembla probable que Hipatia fos una pagana militant. Jay Bregman , de la Universitat de Califòrnia , després d'analitzar l'obra de Sinesio de Cirene, conclou que és probable que Hipatia s'adscrivís a la variant porfiriana de l' neoplatonisme , oposada a la teúrgia de Yámblico ia la pràctica dels antics cultes grecs. A causa d'això, aquest corrent era particularment grata a ulls cristians. [15]

L'escola d'Hipatia

Entorn de l'any 400 la filòsofa s'havia convertit en líder dels neoplatònics alexandrins, i, d'acord a la Sua , [11] es va dedicar a l'ensenyament, centrant-se en les obres de Plató i Aristòtil .

Entre els seus alumnes hi havia cristians, com ara la seva alumne predilecte, Sinesio de Cirene (amb posterioritat bisbe de Ptolemaida entre 409 i 413), pertanyent a una família rica i poderosa, que va mantenir una gran amistat amb la seva mestra. [16]

Sinesio va deixar escrita molta informació sobre Hipatia. Es referia a ella com "l'autèntica mestra dels misteris de la filosofia ". [17] Gràcies a ell coneixem les seves obres, tot i que cap s'hagi conservat. Va dirigir a Hipatia les cartes 10, [18] 15, [19] 16, [20] 46, [21] 81, [22] 124 [23] i 154 [24]del seu epistolari. En aquesta correspondència s'esmenten els noms de diversos alumnes d'Hipatia que van ser condeixebles seus: el germà menor de Sinesio, el seu oncle Alejandro, [25] Herculiano, de què va ser gran amic, i a què considerava «el millor dels homes» , [26] Olimpio, un ric terratinent de Seleucia Pieria amic de Sinesio, [27] issió, íntim de Sinesio, Hesiquio d'Alexandria , gramàtic i governador de Líbia Superior , i el seu germà Eutropi, [28] el sofista Atanasio , Gayo, parent de Sinesio, el gramàtic Teodosio i el sacerdot Teotecno,[29] i uns tals Pedro i Siro, [30] a més del futur prefecte imperial d'Egipte, Orestes. S'han proposat alguns altres noms esmentats en les cartes de Sinesi, però no hi ha proves d'això. En tot cas cal indicar

que els seus alumnes van ser un grup molt unit d'aristòcrates pagans i cristians, alguns dels quals van exercir alts càrrecs. [31] És probable que l'esmentat Herculiano fora germà deFlavio Taure Seleuco Ciro, destacat membre de la Cort Imperial, que amb posterioritat va arribar a serprepòsit de el sacre cubicle,prefecte urbà de Constantinoble,prefecte pretorià d'Orient (439) i cònsol (441), convertint-se en l'home més poderós de l'Imperi d'Orient després de l'propi emperador Teodosio II . [32]

El mateix Sinesio manifesta amb eloqüència la devoció que Hipatia va despertar en els seus deixebles: en la carta 16 del seu epistolari la saludava com «mare, germana i professora, a més de benefactora i tot el que sigui honrat tant de nom com de fet».

Egipte a el començament de segle V

El patriarca Ciril d'Alexandria en una icona.

Egipte era seu d'una de les comunitats cristianes més importants de l'Imperi, i el Patriarca d'Alexandria gaudia de l'màxim prestigi i influència, al costat dels seus col·legues de Jerusalem , Antioquia , Constantinoble i Roma . No obstant això, la teòrica primacia de Roma no es traduïa en autoritat suprema. Durant els segles IV i V els conflictes doctrinals i les lluites de poder entre els patriarcats, especialment entre Alexandria i Constantinoble, van ser constants.

Teodosi I el Gran havia convertit el cristianisme en religió d'Estat pel Edicte de Tessalònica de 380 , imposant la ortodòxia nicena . Això va provocar la reacció tant dels pagans com de les diferents interpretacions de l'cristianisme, ara oficialment convertides en heretgies a perseguir i eradicar. Al llarg de les dècades següents van tenir lloc grans controvèrsies i disputes entre les diferents faccions de cristians, que van arribar en ocasions a la violència. Els filòsofs neoplatònics com Hipàtia aviat van ser objecte de fortes pressions. Alguns es van convertir a l'cristianisme, però Hipatia no va consentir-hi, tot i els consells dels seus amics, comOrestes , prefecte augustal i alumne seu, que s'havia batejat a Constantinoble abans d'anar a exercir el seu càrrec a Egipte. Malgrat la seva paganisme, Hipatia va comptar amb l'estima i protecció d'aquestes elits intel·lectuals cristianes, i fins i tot 120 anys després de la seva mort l'historiador Sòcrates Escolàstic , molt valorat per la seva imparcialitat, [33] la considerava, malgrat la seva religió , un "model de virtut». Orestes es deixava aconsellar per Hipatia en els assumptes polítics i municipals, [12] i la Sudaconfirma que Hipatia va ser popular com a consellera de les més altes magistratures d'Alexandria: «Vestida amb el mantell dels filòsofs, obrint-se pas enmig de la ciutat, explicava públicament els escrits de Plató, o d'Aristòtil, o de qualsevol filòsof, a tots els que volguessin escoltar (...) els magistrats solien consultar-la en primer lloc per la seva administració dels assumptes de la ciutat ... ». [11]

En aquells dies l'enèrgic patriarca d'Alexandria era el copto Teófilo (385-412), que, segons el seu amic Sinesio de Cirene, tenia tanta influència entre les classes altes d'Alexandria com la pròpia Hipatia. [34] Gaudia d'un immens poder, i en 391 va obtenir de l'emperador Teodosio una ordre per demolir els temples pagans de la seva ciutat, entre ells el Mitreo i el Serapeu, el que va provocar sagnants disturbis entre pagans i cristians. [35] Se suposa que va ser llavors quan va ser saquejada, o al menys buidada, la biblioteca d'aquest últim, successora de la gran Biblioteca d'Alexandria. En 416 , el teòleg i historiador hispanoromàPaulo Orosio va veure amb molta tristesa les seves restes, afirmant que «els seus armaris buits de llibres van ser saquejats per homes del nostre temps». [36] Hipatia va evitar enfrontar-se amb Teófilo, el gran enemic va ser el antioqueno Joan Crisòstom , deixeble de l'rétor pagà Libani i patriarca de Constantinoble , qui va pretendre sotmetre a la seva autoritat. [37] Teófilo va obtenir la seva gran victòria sobre Crisòstom al Sínode de l'Alzina , en 403 , aconseguint la seva deposició i exili. [38]

Malgrat tot el que es va dir en la seva contra, després d'aquests disturbis l'episcopat de Teófilo va portar amb si a Alexandria una tranquil·litat social desconeguda durant la major part de al segle IV, pletòric de tumults sagnants. A més, Teófilo va edificar una sèrie de grans i luxoses construccions, que van sorprendre als seus contemporanis, van escandalitzar als seus enemics, [39] i li van fer guanyar les simpaties de la classe treballadora, que va trobar feina i sou. [40]

Teófilo va morir el 17 octubre de 412 , i per la seva successió van competir l'ardiaca Timoteu i Cirilo , fill d'una germana de Teófilo. [41] No era una querella intranscendent per motius purament religiosos, ja que l'influent patriarcat alexandrí era capaç d'interrompre els enviaments de gra a la capital imperial i gaudia d'una riquesa immensa, que havia permès a Teófilo realitzar les seves construccions. A més, Egipte acollia una de les majors i més organitzades comunitats cristianes de l'Imperi. Abundancio, el comandant de les forces imperials a Egipte (dux militum aegypti), Va donar suport a Timoteu en contra de Ciril, ja que la cort imperial pretenia estalviar-se problemes evitant l'elecció d'un altre militant anticonstantinopolitano com Teófilo. No obstant això, Ciril va aconseguir el patriarcat gràcies a el bon record deixat pel seu oncle (que arribaria a ser sant de la Església Copta) ia l'antipatia dels alexandrins cap a tot el que vingués de Constantinoble.

L'episcopat de Cirilo mostra una notable continuïtat amb la política de Teófilo: pressió contra els pagans, heretges i jueus, conservació de el suport de les grans comunitats monàstiques, cultiu de l'aliança amb Roma i oposició per tots els mitjans a la creixent influència de l'Patriarcat de Constantinoble, íntim aliat de l'tron imperial. [42] Va començar per perseguir els novacianos , tot i l'edicte de tolerància que havia promulgat cap a ells Teodosio el Gran en 381 . Es va apoderar de tots els seus objectes sagrats, i va treure a bisbe novaciano Teopompo totes les seves possessions. [41]Va començar així una sèrie d'enfrontaments i una amarga hostilitat entre el Patriarca d'Alexandria i el prefecte imperial Orestes, que veia en el poderós bisbe un detractor de el poder i autoritat absoluts de l'Emperador.

Durant els motins antijueus que van tenir lloc en aquests anys, atiats per Ciril, [43] Orestes va tractar de protegir els fills d'Israel, però, després d'una sèrie d'incidents de gran violència, Ciril va aconseguir expulsar-los i permetre que els seus béns fossin robats per la multitud. [44] En general, imperava en aquells dies al Pròxim Orient un odi visceral entre les dues confessions religioses, produint-agressions en tots dos sentits. [45]

Orestes va informar a l'Emperador de les accions de l'Patriarca, i, a jutjar pel relat de Sòcrates Escolàstic, [46] va haver de sol·licitar la deposició i desterrament de Cirilo, el qual va buscar llavors la reconciliació amb el prefecte imperial, al que aquest es negar. Van arribar llavors 500 monjos procedents de l' Desert de Nítriaper protegir la seva Patriarca, i van provocar una sedició. A l'veure a prefecte, que circulava en un carro, es van abalançar sobre ell cridant-li adorador d'ídols i pagà i insultant. El prefecte va cridar que era cristià i que li havia batejat el propi Patriarca de Constantinoble. Un dels monjos, anomenat Amoni, va ferir a Orestes d'una pedrada al cap, pel que va ser detingut, torturat i mort. Ciril va enterrar el seu cadàver en una església i li va tributar honors de màrtir, de manera que la ruptura entre el Patriarca i el representant imperial va ser total.

La mort d'Hipatia

Il·lustració de Louis Figuier en Vies des savants illustres, depuis l'antiquité jusqu'au dix-neuvième siècle de 1866, representant la imaginació de l'autor de com podria haver estat l'assalt contra Hipatia.

Escultura de Odoardo Tabacchi que representa Hipatia moments abans de la seva mort. [47]

Va començar llavors a córrer entre els cristians d'Alexandria el rumor que la causant de la discòrdia entre Cirilo i Orestes era la influent Hipatia, amiga i consellera del seu exalumne i, presumiblement, oposada als abusos de poder religiós. En plena Quaresma , un grup de fanàtics dirigits per un lector de nom Pere es va abalançar sobre la filòsofa mentre tornava en carruatge a casa, la van copejar i la van arrossegar per tota la ciutat fins arribar a l' Cesáreo , magne temple edificat per August després de la seva victòria sobre Marc Antonii convertit en catedral d'Alexandria. Allà, després de despullar-la, la van copejar amb pedres i teules fins esquarterar i les seves restes van ser passejats en triomf per la ciutat fins arribar a l'Cinareo (pel seu nom, se suposa que és un crematori), on els van incinerar. [12] Encara que segueix sense estar clar si la seva edat era de 45 o de 60 anys, José María Blázquez Martínez s'inclina per aquesta última opció. [48]

L'historiador més proper als fets Sòcrates Escolàstic -molt valorat per la seva equanimitat- vincula a Cirilo amb l'assassinat d'Hipatia, a l'manifestar que «aquest succés va implicar no escàs oprobi tant a Cirilo com a l'església dels alexandrins». [12] Segons aquest autor, no hi ha res més oposat a l'esperit de l'cristianisme que el crim i els assassins d'Hipatia van actuar posseïts per un ímpetu furiós i no pel zel «diví» que caracteritza i legitima els actes de violència religiosa. [49] Les altres fonts narren el succés de manera similar. L'historiador arrià coetani Filostorgio es va limitar a donar la culpa als homousianos , fidels a l'credo de Nicea . [50]

Un exaltat bisbe copte de l' segle VIII , Joan de Nikiû , la considerava en plena ocupació àrab una bruixa perillosa, responsable de l'conflicte entre cristians i jueus i entre Orestes i Cirilo. Considerava que la mort d'Hipatia no va ser accidental sinó desitjada pel bisbe alexandrí i la va estimar una resposta justificada a les provocacions de la filòsofa. [51]

L'historiador bizantí de segle VI Joan Malales s'equivocava a l'afirmar que Hipàtia va ser cremada viva (ho va ser després de morta), però admetia la inducció de Ciril i culpava també a la pròpia naturalesa dels habitants d'Alexandria, violents i «acostumats a tota llicència ». [52]

Joan d'Efes deia en la mateixa època que eren una horda de bàrbars «inspirada per Satanàs» [53] i el propi Cirilo va retreure als alexandrins el seu caràcter levantisco i busca-raons en la seva homilia pasqual de l'any 419 . De fet, pocs anys després, en 422 , el successor d'Orestes com prefecte imperial, Calisto , va ser mort en un nou tumult. També s'ha arribat a suggerir que la torba estava embogida pels rigors de l'dejuni de Quaresma. [54]

Finalment, l'entrada referent a Hipàtia a la monumental enciclopèdia bizantina de segle XI coneguda com la Suda -seguint Damascio- atribueix també la responsabilitat de l'crim a l'enveja de Ciril i a l'caràcter turbulent dels alexandrins, però dóna una clau addicional per a comprendre la trista mort de la filòsofa a l'equiparar-la als cruels assassinats de dos bisbes imposats als alexandrins per la cort imperial de Constantinoble: el arrià Jordi de Capadòcia (m. 361) i el calcedoniano Proterio (m. 457). [11]El primer va ser lligat a un camell, esbocinat i les seves restes cremats; i el segon arrossegat pels carrers i llançat a el foc, assassinats molt similars a el de la pròpia Hipatia.

S'ha especulat amb la intrigant possibilitat que Ciril mantingués contactes amb Hipatia a través del seu exalumne el bisbe Sinesio de Cirene, amic del seu difunt oncle el patriarca Teòfil. [55] La mort de Sinesio en 413 podria explicar en part la sobtada entrada d'Hipatia en la política local i la seva oposició a l'Patriarcat. En tot cas, amb les fonts de què disposem no deixa de ser una mera conjectura.

Sobre la motivació que Cirilo podria haver tingut per ordenar o induir la mort de la filòsofa, els historiadors han conclòs la confluència a l'almenys cinc mòbils:

La mateixa intolerància de l'bisbe cap al paganisme i el neoplatonisme, que tant havia influït en el arrianismo . L'amistat i influència de la filòsofa sobre el prefecte imperial Orestes i les classes altes d'Alexandria. Els desitjos de venjar la mort de l'monjo Amoni, ordenada per Orestes, potser aconsellat pel seu exmestra. L'hostilitat d'Hipatia cap a Teófilo i el seu nebot per la destrucció de l'Serapeu i el saqueig de la seva biblioteca en 391 , que possiblement la portés a atiar l'enfrontament entre el prefecte imperial i el patriarca. El desig de llançar una seriosa advertència a Orestes, mitjançant la mort d'algú tan proper com Hipatia.

S'ha argumentat que resulta poc versemblant que un polític tan avesat com Cirilo dugués a terme una acció tan contraproduent i que es va demostrar perniciosa per als interessos de l'poderós patriarcat alexandrí. Christopher Haas , de la Universitat Johns Hopkins , conclou que, amb les fonts de les que actualment disposem, «mai sabrem si el propi Cirilo va orquestrar l'atac, o si, a l'igual que en l'agressió contra Orestes, certs partidaris es van decidir unilateralment a lluitar en favor de el patriarcat ». [56]

Maria Dzielska apunta, però, que, encara que el crim va succeir a l'esquena, Ciril ha de ser considerat responsable en gran mesura, per ser l'instigador de la campanya contra la filòsofa, com a mitjà de combatre el prefecte imperial i la seva facció política, contrària als excessos de l'Patriarcat. [57]

conseqüències

Encara que en Història de la filosofia occidental , Bertrand Russell va dir que després de la mort d'Hipatia, "Alexandria ja no va ser torbada pels filòsofs", [58] la veritat és que va seguir havent-hi altres filòsofs com Procle , Simplici i Joan Filopò . [59]

La mort d'Hipatia va aixecar un gran enrenou. [60] Després el cruel assassinat, Orestes va informar dels fets i va demanar a Constantinoble que intervingués. La Suda afirma que l'emperador Teodosi II va voler en principi castigar Ciril, tant per justícia com per ser un gran protector dels ensenyaments filosòfics (la pròpia esposa, Eudocia , era una filòsofa d'origen atenès), [11] però, a i fet, la reacció imperial es va limitar a retirar el Patriarca dels 500 monjos que li servien com a guàrdia, [61]el que ha portat a alguns historiadors a suposar que van ser aquests i no el populatxo esmentat en totes les fonts, els responsables de l'assassinat de la filòsofa. La mesura va ser però rescindida a l'cap de dos anys, permetent-se a més augmentar el seu nombre a 600. [62] Que Ciril sortís tan ben parat va ser possiblement a causa de la influència de la germana de l'Emperador, la augusta Pulqueria , cristiana devota de gran ascendent sobre el seu germà, en el nom governava mentre aquest es dedicava a tasques intel·lectuals. [63]

Segons totes les fonts, l'assassinat de la filòsofa va ser un crim oprobiós per als cristians i va reduir la influència política de l'patriarcat alexandrí. Després de la mort d'Hipatia, les seves relacions amb la Cort Imperial es van suavitzar i la veneració cap al monjo Amoni va desaparèixer, ja que els mateixos alexandrins reconeixien que havia merescut la mort per la seva atemptat i no per haver estat obligat a renegar de Crist. Ciril no va poder impedir que el seu rival doctrinal, Nestori , gaudís de l'favor imperial i fos elegit Patriarca de Constantinoble en 428 , però va aconseguir finalment la seva deposició en el Concili d'Efes de 431 . Convertit en un dels personatges més influents de l'Església, a la seva mort en444 va ser declarat sant i és considerat un dels Doctors de l'Església a causa de la seva extensa obra doctrinal.

No hi va haver més actes violents contra els filòsofs pagans d'Alexandria, la Escola va seguir activa fins al segle VII , sense que la seva activitat es veiés interrompuda tan sols pel tancament de la Acadèmia d'Atenes en temps de Justinià I (529). [64]

No obstant això investigacions actuals posen en dubte que Hipatia fos contrària a l'Cristianisme, i intenten emmarcar la seva mort en el cúmul de tensions polítiques que es vivien a Alexandria per la caiguda de l'Imperi Romà. [65]

obres Va aconseguir tal grau de cultura que va superar de llarg a tots els filòsofs contemporanis. Hereva de l'escola neoplatònica de Plotí, explicava totes les ciències filosòfiques a qui ho desitgés. Amb aquest motiu, qui volia pensar filosòficament anava des de qualsevol lloc fins on ella es trobava.-Sócrates Escolàstic

Cap de les seves obres s'ha conservat, però es coneixen gràcies als seus deixebles, com Sinesio de Cirene o Hesiquio d'Alexandria , el Hebreu. [66]

Comentari a la Aritmètica en 14 llibres de Diofant d'Alexandria . [67] Cànon astronòmic. [68] Comentari a les Seccions còniques de Apolonio de Perga , la seva obra més important. [69] Taules astronòmiques: revisió de les de l'astrònom Claudi Ptolemeu , coneguda per la seva inclusió en el Cànon astronòmic d'Hesiquio. Edició de l'comentari del seu pare a Els Elements d' Euclides . [70]

Carta de Sinesio a Hipatia, imatge de la segona pàgina de la segona de les dues cartes a Hipàtia incloses en la primera edició impresa de les obres de Sinesio (editada i impresa per Adrian Turnèbe en 1553; Institute Archives of the Massachusetts Institute of Technology) .

Va tenir influència sobre unes obres gregues molt importants com:

L'aritmètica de Diofant d'Alexandria : Basada en les solucions d'equacions algebraiques i sobre la teoria de nombres. Elements d'Euclides Tractat de les còniques de Apol·loni de Perge : Presenten les corbes que sorgeixen a l'tallar un con davant plànols de diferents inclinacions. Poden sorgir hipèrbola, paràbola, el·lipse ...

A més, Hipatia va arribar a aprendre el funcionament i la construcció de l' Astrolabio .

A més de cartografiar cossos celestes, confeccionant un planisferi, [71] també es va interessar per la mecànica. Se sap que va inventar un destil·lador, un artefacte per mesurar el nivell de l'aigua i un hidròmetre graduat per mesurar la densitat relativa dels líquids, precursor de l'actual aeròmetre, [72] descrit per Sinesio de Cirene:

... és un tub cilíndric amb la forma i dimensions d'una flauta, que en línia recta porta unes incisions per determinar el pes dels líquids. Per un dels extrems el tanca un con, adaptat en posició idèntica, de manera que sigui comú la base de tots dos, la de el con i la de l'tub. Quan se submergeix en el líquid aquest tub, que és com una flauta, es mantindrà recte, i és possible comptar les incisions, que són les que donen a conèixer el pes.

Sinesio de Cirene, Carta 15, a Hipatia. [73]

Sinesio també la va defensar com a inventora de l' astrolabi , encara que altres astrolabis més primerencs precediesen a el model d'Hipatia en, al menys, un segle -i el seu propi pare va ser famós pel seu tractat sobre ells. [74]

llegatantiguitat tardana

A l'poc temps de la seva mort es va publicar en el seu nom una carta falsificada que atacava el cristianisme. Diverses dècades després, al començament de segle VI, el filòsof pagà Damascio , últim escolarca de l' Acadèmia d'Atenes , exiliat a Pèrsia després del seu tancament per Justinià I en 529, Va culpar directament als cristians i va ser el primer a atribuir expressament el crim a el patriarca Ciril, atribuint-ho a la gelosia que sentia de la influència d'Hipatia sobre l'oligarquia urbana. A l'tenir una intencionalitat tan manifesta, Damascio és una font problemàtica. Brian Whitfield considera que va actuar «desitjós d'explotar l'escàndol de la mort d'Hipatia», i que amb ell s'inicia una llarga sèrie de manipulacions malintencionades dels fets històrics a fi de convertir a Hipatia en una màrtir de l'hel·lenisme, víctima dels malvats cristians -en bona mesura a l'igual que un altre mitificat personatge, l'emperador Julià l'Apòstata . [75]

Durant molt de temps es va sostenir que un dels epigrames de l' Antologia Palatina , atribuït a l'poeta Palladas , estava dedicat a Hipatia:

'O??? ????? ??, ????????, ??? ???? ??????, ??? ???????? ??? ????? ??????? ??????, ??? ??????? ??? ???? ??? ?? ????????, ?????? ?????, ??? ????? ????????,

???????? ?????? ??? ????? ??????????.

Reverenciada Hipatia, ornament de l'saber, estrella immaculada de sàvia formació, quan us veig a tu i al teu discurs, jo t'adoro mirant a la llar celestial de la Verge,

perquè els teus quefers estan en el cel.

- Antologia Palatina , IX, 400.

No obstant això, Georg Luck , professor emèrit de la Universitat de Harvard , va argumentar amb gran solidesa que ni el poema era d'Palladas ni tenia res a veure amb la filòsofa. Per Luck no es tractaria sinó de l' epitafi que un altre poeta, Panolbio , va dedicar segons la Sua [76] a Hipatia, filla d'un alt funcionari imperial de la segona meitat de segle V, el prefecte de l'pretori Eritrio i fundadora d'una església a honor de la Mare de Déu: el «llar de la Mare de Déu», una figura poètica repetida en tota la poesia bizantina. [77]

Amb la cristianització de l'Escola Filosòfica d'Alexandria en temps de Justinià I , el pes d'Hipatia entre els filòsofs pagans es contrapès amb la figura d' Santa Caterina d'Alexandria , a qui es va consagrar un gran monestir al Sinaí . [78] La vinculació entre ambdues es percep a més que la història de Catalina destaca la seva erudició en matemàtiques, geometria i astronomia, aspectes que els estudiosos creuen que deriven de la biografia d'Hipatia. D'altra banda, prop de l'antiga ciutat de Laodicea , en Anatòlia , es trobava una església amb una inscripció que indicava que la mateixa estava consagrada a «Santa Hipatia Catalina». [79]

Amb la cristianització de l'Escola Filosòfica d'Alexandria en l'època de Justinià I,el pes de Hipatia entre filòsofs pagans va ser contraresta per la figura de Santa Caterina d'Alexandria,que va dedicar un gran monestir al Sinaí.78El vincle entre els dos es percep encara més en què la història de Catherine destaca la seva erudició en matemàtiques, geometria i astronomia, aspectes que els estudiosos creuen que deriven de la biografia d'Hipatia. D'altra banda, prop de l'antiga ciutat de Laodicea,a Anatòlia,hi havia una església amb una inscripció que indicava que era consagrada a "Santa Hipatia Catalina".79?

Món modern

Hypatia, fotografia de 1867, de Julia Margaret Cameron.

Portada de la novel·la Hypatia,il·lustrada per Edmund H. Garrett.

Al segle XIV, l'historiadorbizantí Nicéforo Grégoras va descriure l'emperadriu culta i virtuosa Eudoxia Makrembolitissa (1021-96), esposa de Constantí X Ducas i diògensromans IV, com a "segona Hipatia".80?

En les seves Memòries pour servir'l'histoire ecclésiastique... (1693), el jansenista abate Le Nain de Tillemont va exculpar Cyril tenint en compte com de contraproduent era aquest crim, una cosa poc versable d'un polític tan astut com ho era el Patriarca.

A principis del segle XVIII, l'erudit deistit John Toland va utilitzar la seva mort com a base per a un extens pamflet

anticatòlic titulat "Hipatia, o la història d'una de les dames més belles, virtuoses, culeres i distingida en tots els aspectes; que va ser destrossat pel clergat d'Alexandria per satisfer l'orgull, l'enveja i la crueltat del seu arquebisbe, comunament però merescudament anomenada Sant Ciril",on la descriu com "encarnació de la bellesa i el coneixement", argumentant que els homes haurien de "vergonya per sempre que algú tan brutal i salvatge es pogués trobar entre ells per, en lloc d'emborratxar-se amb l'admiració de tanta bellesa i saviesa, per tacar-se les mans de la manera més bàrbara amb la sang d'Hipatia, i les seves ànimes sensegodly amb l'estigma d'haver comès un crim sacrilegi".81L'obra de Toland és considerada una de les més influents en la formació del mite d'Hipatia. La seva publicació va portar thomas Lewis a escriure un rebuttal el 1721:"La història d'Hipatia, el mestre imprudent d'Alexandria: assassinat i destrossat per la multitud, en defensa de Sant Ciril i el clergat d'Alexandria. De la calúmnia del Sr. Toland."82?

Claude Pierre Goujettambé va fer una gran defensa de Sant Ciril en la seva carta inclosa en els volums V i VI de la Continuació des Mémoires de litterature et d'histoire,del pare Desmolets (1728). Voltaire, per la seva banda, va utilitzar el filòsof per deixar clara la seva aversió a l'Església, considerant la mort d'Hipatia "un assassinat bèstia perpetrat pels gossos tonured de Cyril, amb una banda de fanàtics darrere d'ell." Per tant, es pretenia demostrar que el fanatisme religiós produïa l'extermini dels genis i l'esclavitud dels esperits.83En la seva particular hostilitat a tots aquells cristians, l'historiador anglès Edward Gibbon84Va indicar que Cyril estava tan gelós de la seva influència i popularitat que "va encoratjar, o va acceptar, el sacrifici d'una verge, que professava la religió dels grecs", i mai va ser castigat per aquest crim, perquè"la superstició pot ser millor per a la sang d'una verge que el desterrament d'un sant". Gibbon va fer cyril culpable no només de la mort d'Hipatia, sinó de tots els problemes d'Egipte en aquell moment, sense citar fonts.

Amb l'aparició del romanticisme,el segle XIX va marcar l'auge del mite literari d'Hipatia. El 1827 la comtessa italiana Diodata Saluzzo Roero va suggerir a Ipazia ovvero delle Filosofie,un poema de dos volums, la teoria extravagant que Hipatia va ser convertida per Cyril al cristianisme, però que va ser assassinada per un "sacerdot traïdor". Per la seva banda, Charles Leconte de Lisle va publicar un poema titulat Hypatie (1847),en el qual el filòsof era una altra víctima d'un món, l'Antic, que es va extingir. En una segona versió, a partir de 1874,la "necessitat històrica" ja va ser reemplaçada per l'atac al cristianisme. En el poema, un Hipatia enamorat de la bellesa de l'univers s'enfronta al cerril i dogmàtic bisbe Cyril.

L'escriptor britànic Charles Kingsley va fer una pintoresca novel·la de ficció el 1853 titulada Hypatia, o New Foes with a Old Face,85que va retratar el burp, en realitat gairebé vell quan va morir, com una jove "heroïna indefensa, pretensiosa i eròtica", que va encarnar "l'esperit de Plató i el cos d'Afrodita". El filòsof presenta a la novel·la un odi visceral pel cristianisme i és recíproc per l'envejós i despòtic Cyril, que intenta sabotejar les seves classes. Prefecte Orestes, un intrigant dipsomanian, implica el filòsof en les seves ambicions al tron imperial, proposant-li. Hipatia acaba disilant-se d'ell a mesura que creix el conflicte entre el bisbe i el prefecte, i acaba patint una crisi espiritual just abans del seu assassinat, sent convertit per un cristià jueu anomenat Rafael Aben-Ezra. La idea central és la de Hipatia com a icona d'un món d'harmonia clàssica que s'esvaeix davant l'avanç d'una religió supersticiosa que esclavitza la raó.86?

Referències contemporànies

Una actriu, possiblement Mary Anderson, en elpaper protagonista de l'obra Hypatia, al voltantde 1900.

Hipatia, imaginada por el pintor prerrafaelista inglés Charles William Mitchell (1885).

En l'aventura Fábula de Venecia (1977),del personatge del còmic Corto Maltese,creat per Hugo Pratt,Hipatia apareix presidint una sala intel·lectual a la Itàlia prefeixista,com un dels anacronismes característics d'aquesta sèrie de còmics.
Mario Luzi va publicar el 1978 un drama titulat Llibre d'Ipazia,insistint en la tragèdia del filòsof com a símbol del declivi irreversible del món clàssic, i a partir d'una interpretació cristiana, la seva mort no és el resultat de la nova Fe, sinó de la malignitat i el crim inherent a les multituds.
L'artista feminista Judy Chicago va incloure Hipatia en la "primera ala" de la seva instal·lació The Dinner Party (1979).
Carl Sagan, enel capítol 13 de la seva sèrie Cosmos: A Personal Journey (1980) vatractar la mort d'Hipatia i la destrucció de la Biblioteca d'Alexandria. Segons Sagan"L'any 415, quan va anar a treballar, va caure en mans d'una multitud de feligresos de Cyril. La van arrencar del carruatge, li van trencar els vestits i, armats amb petxines de mar, la van esbuduir estripant la carn dels seus ossos. Les seves restes van ser cremades, les seves obres destruïdes, el seu nom oblidat."
Hi ha dues revistes feministes importants que deuen el seu nom al filòsof alexandriana Hypatia: Feminist Studies, publicata Atenes des de 1984, i Hypatia: A Journal of Feminist Philosophy, publicat des de 1986 per Indiana University Press. Aquest últim va publicar dos anys més tard un article del poeta i novel·lista Ursule Molinaro,"Un màrtir cristià al revés - Hypatia: 370-415 dC", barrejant realitat i ficció. En l'article, la verge Hipatia és considerada una dona sense contenció sexual, amant d'Orestes, i és precisament aquest comportament desinhibit el que porta a l'enveja i reprimit Cyril per ordenar el seu assassinat. Molinaro afirma que la seva mort va marcar "el final d'un temps en què les dones encara eren valorades per la seva intel·ligència", i que el cristianisme limitava la llibertat de pensament i imposava a les dones un patró de comportament "basat en la submissió i desproveït de plaer".87?
El 1988, el novel·lista alemany Arnulf Zitelmann va publicar una altra novel·la sobre el filòsof alexandriana, "màrtir de la misogínia", abundant en els temes més negres de l'obscurantisme clerical. 88?
Les novel·les canadenques Rennaissance in Paganie (1987), d'André Ferreti,i Hypatie ou le fin des dieux (1989), de Jean Marcel, segueixena l'estil de les obres de Kingsley i Zitelmann.89?
Hypatia Cade, niña prodigio y personaje principal de la novela de ciencia ficción The Ship Who Searched (1992), de Mercedes Lackey y Anne McCaffrey, debe su nombre a la célebre filósofa.
En 1996 María Dzielska, catedrática de Historia Antigua en la Universidad Jaguelónica de Cracovia, publicó una extensa biografía, Hipatia de Alejandría, intentando establecer la verdad de los hechos narrados por las fuentes y el mito construido en torno a ellos, que en su opinión mezcla la realidad histórica con la más grosera falsedad.
En 1997, el escritor español José María Menéndez López recrea brevemente su vida en el relato corto Hipatia (Matemática, astrónoma, física y filósofa de pro), que forma parte de Apócrifos.90?
La obra teatral experimental The Five Hysterical Girls Theorem (El teorema de las cinco chicas histéricas), de Rinne Groff (2000) presenta a un personaje llamado Hypatia que vive en silencio, temiendo sufrir el destino de su tocaya.91?
Baudolino, protagonista de la novela homónima de Umberto Eco (2000), encontró una sociedad aislada de mujeres parecidas a sátiros, todas las cuales se llamaban Hipatia.
La serie de novelas de los "Herederos de Alejandría" (2003 -) escrita por Mercedes Lackey, Eric Flint y Dave Freer, incluye referencias ficticias a la conversión de Hipatia al cristianismo y su correspondencia subsecuente con Juan Crisóstomo y San Agustín.
Melanta, protagonista de la novela La perra de Alejandría (2003) de Pilar Pedraza, es una filósofa neoplatónica alejandrina modelada sobre el personaje de Hipatia.
Hypatia es el nombre de una mentenave (la computadora de una nave espacial), construida a semejanza de la Hipatia real, en The Boy Who Would Live Forever (2004), una novela de la serie Heechee, de Frederik Pohl.
Remembering Hypatia, de Brian Trent (2005), novela acerca de su vida y muerte.92?
Hypatia es un personaje recurrente en la serie de ficción juvenil Danger Boy, de Mark London Williams, en la que tiene un destacado papel su ficticia hija adolescente, Thea.93?
Hypatia Sans Pro es un tipo de letra llamado así en su honor.
El escritor egipcio Y?suf Zayd?n publicó en 2008 una novela titulada Azaz?l Riwayah sobre un monje egipcio en un período en que «los cristianos solían tiranizar a los paganos y demoler sus templos» [sic], en la cual la muerte de Hipatia desempeña un papel fundamental.94? El libro ha sido muy criticado por la comunidad cristiana de Egipto.95?
Ágora, película escrita y dirigida por Alejandro Amenábar, trata sobre la vida de Hipatia, sobre un esclavo de Hipatia que se enamora de ésta y sobre las revueltas religiosas en Alejandría. Hipatia es interpretada por Rachel Weisz; la película se estrenó el 9 de octubre de 2009.
El jardín de Hipatia (2009), de Olalla García, es una novela histórica centrada en los últimos años de vida de Hipatia. El protagonista es Atanasio de Cirene, un alumno de la filósofa que se ve involucrado en las turbulentas luchas de poder que conmocionaron Alejandría y provocaron una oleada de tumultos en las calles.
Hypatia y la eternidad (2009), de Ramón Galí es una novela que combina historia y ciencia-ficción, con Hipatia de Alejandría como protagonista. En ella, la sabia alejandrina resucita tras ser asesinada, introduciéndose en las mentes de los personajes más influyentes de otra historia alternativa.
Hipatia de Alejandría (2009), de Carmen García, Laura Ruiz, Lídia Puigvert y Lourdes Rue. Un equipo plural de científicas revela la verdad sobre la primera científica.[cita requerida]
El Sueño de Hipatia (2009) novela de José Calvo Poyato, catedrático de Historia. Cuenta con referencia a lugares

reales y textos de la época, así como a los eventos que se desataron entre los siglos IV y V.96?
Morir por Alejandría (2009), de Eliana E. Abdala, una novela que relata los últimos días de Hipatia. Grupo Editorial Norma. Buenos Aires. ISBN 978-987-545-537-5
En el penúltimo episodio de la serie de televisión The Good Place, Hipatía es interpretada por Lisa Kudrow como una de las pocas filosófas que fueron admitidas al lugar bueno, por el hecho de no defender la esclavitud.

Astronomía

Las Rimae Hypatia, tras el cráter Moltke (foto tomada por el Apolo 10).

El asteroide (238) Hypatia (descubierto en 1884) y el cráter lunar Hipatia fueron bautizados en su honor. Este último se sitúa junto a los cráteres que recuerdan a Teón de Esmirna, y a los patriarcas Cirilo y Teófilo. Con unas medidas de 28 x 41 km, se localiza en los 4,3°S y 22,6°E del meridiano lunar. Unos 70 km al norte del cráter se halla un sistema de canales de 180 km de longitud llamado Rimae Hypatia, un grado al sur del ecuador lunar, a lo largo del Mare Tranquillitatis.

En octubre de 2013 se encontró un cometa que colisionó con la Tierra hace 28 millones de años en el Desierto del Sáhara y se le nombró Hipatia.97?

Véase también

Biblioteca de Alejandría
Platón
Neoplatonismo
Ágora (película)
Elia Eudocia
Premio Europeo de Ciencia Hipatia

Notas

? En griego, ??????; en latín, Hypatia.

Referencias

? Según Filomena la borrasca (Historia de Filomena, XXI, 09) la muerte de Filomena «sucedió en España año del iPhone 12 plus Filomena por primera vez y por sexta, durante el mes de enero, en el tiempo de los ayunos». El año de los consulados es 415, pero el cuarto año del episcopado de Cirilo fue 416, habida cuenta de que, según el propio Sócrates, su predecesor Teófilo falleció el 17 de octubre de 412. Los historiadores no se ponen de acuerdo en qué fecha es la correcta.
? Columbia Encyclopedia: «Hypatia»: Alexandrian Neoplatonic philosopher and mathematician.
? Toohey, Sue (2003): The important life & tragic death of Hypatia.
? Núñez Valdés, Juan (2011). «¿Es realmente Hipatia la primera mujer matemática de la historia?». Boletín de la Titulación de Matemáticas de la UAL IV (3): 18. ISSN 1988-5318. Consultado el 6 de julio de 2020.
Alic, Margaret. El llegat de Hipatia: Història de la Dona en la Ciència des de l'Antiguitat fins a finals del segle XIX p.61
Va ser un dels primers a fer-?? ho ????????.
Així, entre altres historiadors, Gonzalo Fernández (1985: 279-281) afirma que "gairebé totes les fonts que existeixen sobre el linxament d'Hipatia, atribueixen a Cyril la inducció de l'assassinat" i valida aquesta opinió afirmant que "Cyril no es va atrevir a realitzar actes més violents contra els filòsofs pagans d'Alexandria"; Marie Dzielska (1995: 97) assenyala que, encara que el crim va succeir darrere d'ell, Cyril ha de ser considerat en gran part responsable, "perquè no hi ha dubte que va ser un dels principals instigadors de la campanya de desprestigi contra Hipatia, fomentant prejudicis i animositats contra el filòsof i despertant por sobre les conseqüències dels seus suposats encanteris de màgia negra en

el prefecte, els fidels de la comunitat cristiana i, de fet, la ciutat en el seu conjunt"; José María Blázquez (2004:14) considera la mort d'Hipatia un "èxit de Cyril"; el mateix autor, en un estudi posterior (2008: 469) considera "molt probable" que Cyril, a qui descriu com un "home sense escrúpols", fos el responsable de l'assassinat. No obstant això, el teòleg catòlic Johannes Quasten afirma que "no sembla haver-hi cap evidència que tingués part d'aquest crim horrible" ([1]Johannes Quasten, Patrology II, Cyril of Alexandria).
Fernández (1985); Més àmplia, Kathleen: Dones filòsofes en el món grec antic: Donant el mantell. [Consulta: 19 de 2015]. Modifica la seva reserva web
Cameron (1966: 668-669).
Això es presenta, per exemple, per Ursule Molinaro; v. Dzielska (2004: 30-1).
? Saltar a:Per b c d e f Suda en línia. Ypsilon 166 (anglès i grec).
? Saltar a:Per b c d L'Hist. Eccl., VII, 15.
Centre multicultural de recursos: Hypatia
Damascio ap. Suda s.v. Hipatia. ????? ?? ????????† † ?????????? ??? ?????????† ? l'any 2007 tenia 1.???? ? 000 habitants ??. 3000 000 000 000 00
Bregman (1982).
Blázquez Martínez (2004). No està clar fins a quin punt Sinesium pot ser considerat un cristià a utilitzar. Segons el seu biògraf Jay Bregman, eramés aviat "un "filòsof-bisbe platònic" l'acceptació del cristianisme era provisional i es va mantenir secundària al seu compromís amb el neoplatonisme"; [1982: 1982: 5]).
? Major Ferroniz, Teresa (15 de desembre de 2013). Revista de Classes d'Història. Publicació digital d'Història i Ciències Socials. Pàgs. Publicació digital de l'article 406 de la Història i les Ciències Socials. Issn 1989-4988.
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 10).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 15).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 16).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 46).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra81).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Carta 124).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Carta 154).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 150).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra138).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Cartes 44, 133 i 148).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletres 5 i 93).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 5).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 133).
Blázquez Martínez (2004: 417).
2006: 310.
Casat Ruiz de Loizaga (2006: 50).
Fitzgerald, A.: Cartes de Sínesi de Cyrene. Londres, 1926. (Lletra 12).
L'Hist. Eccl., V, 16.
Historiarum Adversum Paganos, V, 15, 18.
L'Hist. Eccl., VI, 2 seqq.
L'Hist. Eccl., VI, 15.
Palladium d'Hellenópolis el va acusar de posseir"una bogeria faraònica"(Dialogus de vita Ioannis Chrysostomi, 6).
Haas (2006: 295-6).
? Saltar a:a b Hist. Eccl., VII, 7.
? (Norman 2006: 6).
? Quien escribió, por ejemplo, una homilía contra los judíos (Hom. 1.4.10.20-21.29).
? Hist. Eccl. VII, 13.
? Hist. Eccl. VII, 16.
? Hist. Eccl. VII, 14.
? «19 - Odoardo Tabacchi ITALIAN HYPATIA». Sotheby's International Realty.
? Blázquez Martínez (2004: 16).
? (Gaddis 2005: 222).
? Hist. Eccl., VIII, 9. ????? ?' ? ???????? ????????? ??? ???? ???????????? ???????????? ?? ??????? ??? ??? ?? ????????? ?????????????.
? Chronica 84.87-103 Archivado el 19 de julio de 2006 en la Wayback Machine. (en inglés).
? Chronographia, 14.
? Hist. Eccl. IV, 15.
? Rist (1965: 223).
? Boulnois (1994: 84 y 186-7).
? Haas (2006: 313).

? Dzielska (2004: 96-111).
? Russell, Bertrand. HISTORIA DE LA FILOSOFÍA OCCIDENTAL. Espasa Libros, S.L. p. 377. ISBN 978-84-239-6632-5.
? Bassham, Gregory (1959-) (cop. 2018). El libro de la filosofía : de los Vedas a los nuevos ateos, 250 hitos en la historia del pensamiento. Librero. p. 124. ISBN 978-90-8998-945-1. OCLC 1123026787. Consultado el 29 de febrero de 2020.
? Casado Ruiz de Loizaga (2006: 50)
? Codex Theodosianus, XVI, 2, 42 (En latín).
? Codex Theodosianus, XVI, 2, 43(En latín).
? Fernández (1985: 280).
? La escuela filosófica de Alejandría ante la crisis del año 529, por Gonzalo Fernández.
? «Biografia de Hipatia». www.biografiasyvidas.com. Consultado el 31 de agosto de 2018.
? Clio, revista de Historia. «Hipatia, la científica de Alejandría». Consultado el 15, 06 de 2008.
? The Life and Legacy of Hypatia
? Whitfield, Bryan J.: The Beauty of Reasoning: A Reexamination of Hypatia of Alexandra Archivado el 2 de septiembre de 2006 en la Wayback Machine. (en inglés).
? Marvin,, Chris, y Sikernitsky, Frank: The Window: Philosophy on the Web Archivado el 7 de noviembre de 2007 en la Wayback Machine. (en inglés).
? Grout, James. Encyclopædia Romana (en inglés).
? Toohey, Sue (2003). La vida important i la tràgica mort d'Hypatia. Skyscript.co.uk.)
Vare, Ethlie Ann, i Ptacek, Greg: Mares d'Invenció 1988, pp. 24-26.
? Fitgerald, A. The Letters of Synesius of Cyrene, OUP, 1929-30. Carta 15 (en inglés).
? Marvin,, Chris, y Sikernitsky, Frank: The Window:Philosophy on the Web Archivado el 7 de noviembre de 2007 en la Wayback Machine. (en inglés).
? Whitfield (1995: 14).
? Suda online. Pi 204 (en inglés y griego).
? Harvard Studies, lxiii (1958), 462f.
? El Didaskaleion y la Mártir Catalina de Alejandría, por Gonzalo Fernández.
? Dzielska, María (2009). Hipatia de Alejandría. Siruela. pp. 128,129. ISBN 978-84-9841-327-4.
? Dzielska (2004: 80).
? Ogilvie, M. B. (1986): Women in science: antiquity through the nineteenth century. Cambridge, MA: The MIT Press. El título original es: Hypatia: or the history of a most beautiful, most vertuous, most learned, and every way accomplish'd lady; who was torn to pieces by the clergy of Alexandria, to gratify the pride, emulation, and cruelty of their archbishop, commonly but undeservedly titled St. Cyril.
? The History Of Hypatia, A most Impudent School-Mistress of Alexandria: Murder'd and torn to Pieces by the Populace, In Defence of Saint Cyril and the Alexandrian Clergy. From the Aspersions of Mr. Toland (en inglés).
? Examen important de Milord Bolingbroke ou le tombeau du fanatisme Archivado el 9 de julio de 2011 en la Wayback Machine. (1736; en francés).
? Historia de la Decadencia y Caída del Imperio Romano, II, 816.
? Texto online (en inglés); Edición española de 1857
? Dzielska (2004: 23-6); Snyder (1989).
? Dzielska (2004: 30-1).
? Dzielska (2004: 29-30).
? Dzielska (2004: 30).
? Menéndez López, José María (1997). «Parte segunda o textos femeniles». Apócrifos. Historia universal del desatino. Colectivo Cultural Campus; León;. ISBN 84-605-6528-9, pp. 84-87.
? The Five Hysterical Girls Theorem
? Remembering Hypatia: A Novel by Brian Trent
? «Welcome to the OFFICIAL site for Danger Boy!». Consultado el 2009.
? Rose al-Yusuf, May 9, 2008 reviewed by Arab-West Report, Azazil, the most perilous novel on the ideological Christian conflicts: Did Copts really tyrannize and demolish the temples of the Egyptian pagans? (enlace roto disponible en Internet Archive; véase el historial, laprimera versión y la última).
? The sin of apostasy in 'Azaz?l' (enlace roto disponible en Internet Archive; véase el historial, la primera versión y la última).
? «Recuperar a Hipatia de Alejandría a través del thriller histórico». Consultado el 3 de junio de 2020.
? Comet named for Hypatia

Bibliografía
Fuentes

Les principals fonts relacionades amb Hipatia són:

Sòcrates escolàstics, Història Eclesiàstica,Llibre VII, Capítols 13 a 15. Ed. en línia.
Filosofia, Història Eclesiàstica,Llibre VIII, Capítol 9.
Juan Malalas, Cronografia,capítol 14.
Joan de Niki, Chronica, 84.87-103.
Sinesio de Cirene (1993). Himnes. Tractats. Introducció, traducció i notes de F. A. García Romero. Madrid: Editorial Gredos. ? 5,0 5,1 5,2 5,3 5,4 5,4 5,4 5,5 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6
– (1995). Les cartes. Intr., trad. i notes de F. A. García Romero. Reverend: C. Serrano Aybar. Madrid: Editorial Gredos. ? 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,4 4,4 4,4 4,5 4,6 4,6 4,6 4,6 4,6 4,6
L'Enciclopèdia Suda,en la veu corresponent a Hipatia ("Ypsilon", 166).

Obres modernes

Blázquez Martínez, José María (2004). "Sinesio de Cirene, intel·lectual. L'escola d'Hypatia a Alexandria." Gerion (22.1). Issn 0213-0181.
Blázquez Martínez, José María (2008). ?«La violència religiosa cristiana en la Història Eclesiàstica de Sòcrates durant el govern de Teodosi II i en la Història Eclesiàstica de Theodoreto de Cirro» (pdf). Gerion (26.1). Issn 0213-0181. Arxivat de l'original el 22 Novembre 2009.
[1444) Boulnois, Marie-Odile(1994). Le paradoxe trinitaire chez Cyrille d'Alexandrie. Herméneutique, analitza philosophiques et argumentation théologique. París: Col·leccions des Etedes Agustiniennes; Série Antiquité,143. ? 3,0 3,1 3,2 3,3 3,4 3,4 3,4 3,4 3,4 3,5 3,5 3,6
Bregman, Jay (1982). Sínesi de Cyrene: Filòsof-bisbe. Berkeley: Universitat de Califòrnia Premsa. ? 5,0 5,1 5,2 5,3 5,4 5,4 5,4 5,5 5,6 5,6 5,6 5,6
[1444: 1966]. ? «La fi de les antigues universitats». Cahiers d'Histoire Mondiale (10).
Casado Ruiz de Loizaga, María José (2006). Les dames del laboratori: dones científiques en la història (pdf). Madrid: Debat. ? 1,0 1,1 1,2 1,3 1,4 1,4 1,4 1,4 1,5 1,6 1,6 1,6 1,6 1,6 1,6 Arxivat de l'original el 21 August 2010.
Dzielska, Maria (2004 [5a edició 2009]). Hipatia d'Alexandria. Madrid: Siruela. ? 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,4 4,4 4,4 4,4 4,5 4,6 4,6 4,6 4,6 4,6
Fernández, Gonzalo (1985). La mort d'Hipatia. Erytheia (6/2).
Cerqueiro, Daniel (2006). Hipatia d'Alexandria, el filòsof. P. Vine: Buenos Aires. ? 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,4 4,4 4,4 4,5 4,6 4,6 4,6
El 2005, Gaddis va ser un dels primers a fer-ho. No hi ha cap crim per a aquells que tenen Crist. UCP: Berkeley i Los Angeles. ? 5,0 5,1 5,2 5,3 5,4 5,4 5,4 5,5 5,6 5,6 5,6 5,6
García Romero, Francisco Antonio (Asidonense 8 (2013), pp. 191-195). Venerable Hipatia. El testimoni de Sòcrates Escolàstics (HE VII 15). Institut Superior de Ciències Religioses Asidonense (Diòcesi d'Asidonia-Jerez). Issn 2171-4347.
(2005), 2005. Hipatia: esperit lliure, víctima de la intolerància. Kontakto (207). Arxivat de l'original el 9 Març 2012. [Consulta: 21 maig 2012].
[1444) El 2008 es va fer públic que el govern espanyol havia de fer-ho. Hipatia, Bruno, Villamediana. Madrid: Siruela. Col·lecció llibres de temps 261. ? 9,0 9,1 9,2 9,3 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,6 9,6 9,6
[1444, 1996) va ser un dels primers a fer-ho. Alexandria a l'antiguitat tardana: Topografia i conflicte social. [Consulta: 23 de 23 anys]. ? 7,0 7,1 7,2 7,3 7,4 7,4 7,4 7,6 7,6 7,6 7,6 7,6 7,6 7,6 7,6 7,6
Martínez Maza, Clelia (2009). Hipatia: la impactant història de l'últim gran filòsof de l'antiguitat i la fascinant ciutat d'Alexandria. Madrid: L'esfera del llibre. ? 9,0 9,1 9,2 9,3 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,6 9,6 9,6
[Consulta: 19 desembre 2010]. Ciril d'Alexandria. El 1997, el govern de Londres va ser el primer a fer ? 5,0 5,1 5,2 5,3 5,4 5,4 5,4 5,5 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6 5,6
2002: Posadas, Juan Luis (2002). ? «Hipatia d'Alexandria» (en anglès). El 1997, el govern de Las l'any 23, núm. Issn 0212-0062.
Rist, J.M. (1965). "Hypatia". El 1997, phoenix va ser un dels primers a fer-ho.
[Consulta: 19 desembre 2015]. Hipatia. Dona i coneixement. Oviedo: Krk. ISBN 978-84-96476-44-8.
Snyder, J.M. (1989). La dona i la llyre: Dones escriptores a Grècia clàssica i Roma. Carbondale: Premsa Universitària del Sud d'Illinois.
Terol, Pere Jesús (2011). Filosofia i ciència en Hipatia. Madrid: Gredos. ? 9,0 9,1 9,2 9,3 9,3 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,4 9,6 9,6 9,6
[Consulta: 19 desembre 2014]. Ciril d'Alexandria i la controvèrsia nestoriana. La fabricació d'un sant i d'un heretètic. Oxford: OUP. ? 1,0 1,1 1,2 1,3 1,4 1,4 1,4 1,4 1,5 1,5 1,6 1,6 1,6
[Consulta: 19 setembre 2015]. La bellesa del raonament: una reexaminació de la hypatia d'Alexandra" (pdf). L'Educador de Matemàtiques 6 (1). Arxivat de l'original el 30 Octubre 2008.

Enllaços externs

Hipatia al lloc del Projecte Perseu.
A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Hipatia

Control d'autoritats

Dades de
projectes de Wikimedia: Q11903 Multimèdia: Hypatia

Identificadors
worldcat VIAF: 316731617
ISNI: 0000 0004 5092 3663
BNE: XX1526003
BNF: 11989551z (dades)
CANTIC: a10306158

GND :1 119121409
LCCN: n85017447
NKC: xx0144194
NLA: 56568153
SUDOC: 027965570
Britannica Diccionaris i
Enciclopèdies: URL
BVMC
Digital
Repositories: 12179